

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนนาบัววิทยา อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษากลยุทธ์และวิธีการ ปัญหาและการแก้ไขปัญหา ในการดำเนินการตามมาตรการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และศึกษาความพึงพอใจของครู นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา ที่มีต่อผลการดำเนินการของโรงเรียนที่ผ่านมา ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อ การดำเนินการตามมาตรการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

เทคนิควิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิธีการวิจัยต่างๆดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่เกิดรวบรวมด้วยเทคนิควิธีอื่น มีกรอบของการศึกษาเอกสารและรายชื่อเอกสารที่ศึกษาดังนี้

ตารางที่ 3 กรอบของเรื่องและรายการเอกสารที่ผู้วิจัยศึกษา

กรอบของเรื่องที่ศึกษา	รายการเอกสาร
<u>เรื่องเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลกและอำเภอนครไทย</u>	
1. ประวัติความเป็นมาของอำเภอนครไทย	1. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรมระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)
2. ลักษณะภูมิประเทศ	จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กรอบของเรื่องที่ศึกษา	รายการเอกสาร
3. สภาพทางสังคม และ การปกครอง	2. แบบรายงานการพัฒนาประเทศในเขต อำเภอ นครไทย ปี 2531
4. การคมนาคม	3. สถิติประชากรของอำเภอ นครไทย ปี 2531 ของแผนกปกครองของอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก
5. สภาพเศรษฐกิจ	4. แบบรายงานการศึกษา ศาสนา ปี
6. สภาพทางการศึกษา	2531 ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ นครไทย
7. ศาสนาและวัฒนธรรม	5. ข้อมูลการคมนาคม ระบบสื่อสาร การ ไฟฟ้า ประปา และการสาธารณสุข จากการบรรยายสรุปของสำนักงาน พัฒนาชุมชนอำเภอ นครไทย
8. การสาธารณสุข	<u>รวมจำนวน 5 รายการ</u>
<u>โรงเรียนนาบัววิทยา</u>	
1. ประวัติของโรงเรียน	1. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปและ วัฒนธรรมระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ของโรงเรียนนาบัววิทยา
2. ที่ตั้งและผังของโรงเรียน	2. งาน/โครงการตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ของโรงเรียน นาบัววิทยา
3. สภาพแวดล้อมทั่วไป	3. แผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2530 และ 2531 ของโรงเรียนนาบัววิทยา
4. จำนวนนักเรียนและโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ	
5. จำนวนครูและนักเรียน	
6. อาคารและสถานที่	
7. การดำเนินการตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนนาบัววิทยา	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กรอบของเรื่องที่ศึกษา	รายการเอกสาร
	4. แผนรายงานงบประมาณ (ที่ดิน อาคาร และค่าใช้จ่าย) ปีการศึกษา 2530-2531 ของโรงเรียนนาบัววิทยา
	5. สารสนเทศของโรงเรียนนาบัววิทยา ปีการศึกษา 2531
	6. แบบรายงานการปฏิบัติงานปีการศึกษา 2530, 2531 ของโรงเรียนนาบัววิทยา
	7. บันทึกการประชุมครูของโรงเรียนนาบัว-วิทยาประจำปีการศึกษา 2530 และ 2531
	8. คำสั่งต่างๆของโรงเรียนนาบัววิทยา ในปีการศึกษา 2530 และ 2531
	<u>รวมจำนวน 8 รายการ</u>
<u>โครงการขยายโอกาสทางการ</u>	
<u>ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น</u>	
<u>กรมสามัญศึกษา</u>	
1. การดำเนินการตามมาตรการของโครงการ	1. แนวทางบริหารงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด กรมสามัญศึกษา
2. การติดตามผลการดำเนินการตามโครงการ	2. เอกสาร(ชี้แจงเพิ่มเติม) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กรอบของเรื่องที่ศึกษา

รายการเอกสาร

3. กิจกรรม(แม่บท) ภาคปฏิบัติตามมาตรฐานการต่างๆในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
4. แนวทางการสร้างสื่อการเรียนเพื่อให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนในโครงการ
5. การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนสำหรับนักเรียนที่พักอยู่ในสถานที่ที่โรงเรียนจัด
6. แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
7. โครงการ(แม่บท) จัดการเรียนการสอนในรูปแบบกึ่งระบบ โรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา
8. คำโครงการความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
9. โครงการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านปัจจัย 4 กรมสามัญศึกษา
10. คู่มือการดำเนินกิจกรรม(แม่บท) ภาคปฏิบัติตามมาตรฐานการที่ 3,4 ค.อมต.สศ.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กรอบของเรื่องที่ศึกษา	รายการเอกสาร
	11. คู่มือการดำเนินงานการจัดหน่วยเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
	12. คำสั่งและระเบียบการยกเว้นเงินบำรุง- การศึกษานักเรียนในโรงเรียน โครงการ การขยายโอกาสทางการศึกษา
	13. รายงานการติดตามผลโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
	14. รายงานประเมินผลโครงการโอกาสทาง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขต ชนบทยากจน 38 จังหวัด กรมสามัญศึกษา
	<u>รวมจำนวน 14 รายการ</u>
	<u>รวมทั้งสิ้นจำนวน 27 รายการ</u>

2. การสัมภาษณ์

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกและถูกต้องเป็นจริงมากที่สุดเพราะการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีความยืดหยุ่น และผู้วิจัยมีโอกาสอธิบายขยายความหรือซักถามคำถามเพิ่มเติมติดต่อกัน เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ได้ และผู้สัมภาษณ์ยังสามารถใช้ศิลปะการระล่อมกล่อมเกลา เพื่อเปลี่ยนสถานการณ์ หรือหาทางวกกลับเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไม่ตรงคำถาม และในขณะที่สัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ยังสามารถสังเกต

พฤติกรรมต่างๆของผู้ตอบได้ เช่น สีหน้า ท่าทาง ความรู้สึก ปฏิกริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะพูดและไม่พูด

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม คือ

2.1 ครูโรงเรียนนาบัววิทยา เพื่อศึกษากลยุทธ์และวิธีการดำเนินการปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนนาบัววิทยา

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนนาบัววิทยา

2.3 ครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการตามโครงการ และการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. การสังเกต

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสังเกตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย เพราะว่าการสังเกตช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมที่ต้องการศึกษา ตลอดจนทราบถึงลักษณะปัจจุบันหรือการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการวิจัย ซึ่งได้ละเอียดถี่ถ้วน จุดเด่นสำคัญของการสังเกตก็คือ ทำให้รู้พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นธรรมชาติ เป็นข้อมูลโดยตรงตามสภาพความเป็นจริงซึ่งมีความน่าเชื่อถือมาก (สุภางศ์ จันทวานิช 2531:45) การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทั้งวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนนาบัววิทยา และข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนนาบัววิทยาและอำเภอนครไทย

4. การสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม

เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม คือ

4.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนาบัววิทยา เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนนาบัววิทยาตามมาตรการของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

4.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนนาบัววิทยา เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการ

ดำเนินการตามมาตรการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนต่อชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาสภาพการดำเนินการของโรงเรียนนาบัววิทยา ตามมาตรการ
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้
วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบบันทึกภาคสนาม
ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยได้ให้อุปกรณ์ภาคสนามประกอบด้วย คือ เครื่องบันทึกเสียงและ
กล้องถ่ายภาพ

วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรม-
สามัญศึกษา และบันทึกรายงานผลการดำเนินการของโรงเรียนในโครงการที่ผ่านมา

2. ศึกษาถึงแนวทางในการดำเนินการของโรงเรียนในโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษาโดยวิธี

2.1 สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา ที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง

2.2 ศึกษาข้อมูลอย่างกว้างๆจากโรงเรียนอื่นที่เป็นแม่แบบของ
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรง-
เรียนบ้านแก่งวิทยา จังหวัดสุโขทัย โรงเรียนบ้านท่ามะปรางวิทยา จังหวัดสระบุรี
โรงเรียนดงขุยวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากโรงเรียนนาบัววิทยา ในระหว่าง
เข้าสู่ภาคสนาม วันที่ 1-30 พฤศจิกายน 2531

3. สร้างเครื่องมือการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ดัง
กล่าว ได้เครื่องมือการวิจัยดังนี้ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ แบบสอบถาม จำนวน
2 ฉบับ และแบบบันทึกภาคสนาม จำนวน 1 ฉบับ

4. นำเครื่องมือทั้งหมดดังกล่าวไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน
(รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ข.) ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านโครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษา ได้พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจภาษาที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ปรับปรุงเครื่องมือและทดลองใช้

5. การทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อหาข้อบกพร่องของคำถามและตรวจความเที่ยง (Reliability) ดำเนินการดังนี้

5.1 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 สัมภาษณ์ครูโรงเรียนนาบัววิทยาที่สุ่มมาจำนวน 1 คน หลังจากผู้วิจัยสัมภาษณ์แล้ว 1 สัปดาห์ นายวัฒนา ศิลปสร นิสิตปริญญาโท ที่เรียนในสาขาวิจัยการศึกษาและทำการวิจัยเรื่องเดียวกันที่โรงเรียนเมืองราดวิทยา จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำการสัมภาษณ์ครูคนเดิมอีกครั้งหนึ่ง

5.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยาที่ได้จากการสุ่ม จำนวน 1 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ 2 ครั้ง จากผู้ปกครองคนเดิม โดยทิ้งระยะเวลาสัมภาษณ์ห่างกัน 1 สัปดาห์

5.3 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3 สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ ที่ได้จากการสุ่มมาจำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ 2 ครั้ง ระยะเวลาห่างกัน 1 สัปดาห์

5.4 แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 สอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ของโรงเรียนนาบัววิทยา โดยการสุ่ม ได้นักเรียนในภาคปกติจำนวน 9 คน นักเรียนที่หน่วยเรียน จำนวน 4 คน นักเรียนกึ่งระบบโรงเรียน (เรียนที่โรงเรียนนาบัววิทยา) จำนวน 3 คน และนักเรียนในที่พัก 4 คน รวมจำนวน 20 คน

5.5 แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 สอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสุ่มมาจากโรงเรียนบ้านนาไก่เขี่ย โรงเรียนประชาสงเคราะห์พิทยา โรงเรียนบ้านนาคล้าย และโรงเรียนบ้านน้ำลอม โรงเรียนละ 5 คน รวมเป็น 20 คน

5.6 แบบบันทึกภาคสนาม (แบบสังเกต) สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนวิชาอาชีพเกษตรกรรมภาคปฏิบัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนนาบัววิทยา โดยผู้วิจัยและนายวัฒนา ศิลปสร เข้าสังเกตพร้อมกัน และต่างคนต่างบันทึกข้อมูล

6. ทำการตรวจความเที่ยงของเครื่องมือแต่ละชนิด โดยวิธีการดังนี้

6.1 แบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ฉบับ นำเฉพาะข้อมูลตอนที่ 2 หาความเที่ยง โดยใช้สูตรของฮอลสติ (Holsti 1968:137)

6.2 แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เฉพาะตอนที่ 2 หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 1970:160)

6.3 แบบการสังเกต หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสกอตต์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2530:125)

7. เมื่อผ่านกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ได้เครื่องมือต่างๆที่มีลักษณะและค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงดังนี้

ตารางที่ 4 ชนิด ลักษณะ และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย

ชนิด	ลักษณะ/ เครื่องมือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง
------	--------------------	---------------------------

1. แบบสัมภาษณ์ งานวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะซักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนั้น ในแบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ฉบับ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อที่จะทำการศึกษาไว้อย่างกว้างๆ เป็นการล่วงหน้าเท่านั้น ซึ่งแต่ละฉบับมีลักษณะดังนี้

ฉบับที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ครู-อาจารย์โรงเรียนนาบัววิทยา เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชนิด	ลักษณะ/ เครื่องมือ	ค่าสัมประสิทธิ์ ความเที่ยง
ฉบับที่ 2	ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและการแก้ปัญหาในการดำเนิน การของโรงเรียนน่านบัววิทยา และ ถามความพึงพอใจของครู-อาจารย์ ที่มีต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ	0.6615
	สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน น่านบัววิทยา เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open- Ended) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ สัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ	
ฉบับที่ 3	ตอนที่ 2 ถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนน่านบัววิทยาที่มีต่อ ผลการดำเนินงานของโรงเรียน น่านบัววิทยา จำนวน 13 ข้อ	0.7715
	สัมภาษณ์ครูโรงเรียนประถมศึกษาใน เขตพื้นที่ของโรงเรียนน่านบัววิทยา เป็นคำถาม แบบปลายเปิด (Open-Ended) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ สัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ	
	ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู- อาจารย์ที่มีต่อการดำเนินงานตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	0.7840

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชนิด	ลักษณะ/ เครื่องมือ	ค่าสัมประสิทธิ์ ความเที่ยง
	ของโรงเรียนนาบัววิทยา จำนวน 14 ข้อ	
2. แบบสอบถาม		
ฉบับที่ 1	สอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ของโรงเรียนนาบัววิทยา ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจ คำตอบ (Checklist) จำนวน 14 ข้อ	
	ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงานของ โรงเรียนนาบัววิทยา เป็นคำถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ	0.9060
ฉบับที่ 2	สอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ ของโรงเรียนนาบัววิทยา ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบ สอบถามเป็นคำถามแบบตรวจคำตอบ (Checklist) และแบบเติมข้อความ จำนวน 15 ข้อ	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชนิด	ลักษณะ/เครื่องมือ	ค่าสัมประสิทธิ์ ความเที่ยง
	ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ การดำเนินงานตามโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา เป็นคำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 28 ข้อ	0.9162
3. แบบการสังเกต	มีลักษณะคำถามแบบเติมข้อความและ ปลายเปิด (Open-Ended) มีรายการดังนี้ เรื่องที่สังเกต วัน เดือน ปี และสถานที่ ที่สังเกตรายละเอียดที่สังเกตได้ ผลการ วิเคราะห์ที่สังเกตได้ (ผู้วิจัยวิเคราะห์) และข้อมูลที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม	0.7153

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ประชากรที่อยู่ในโรงเรียนนาบัววิทยา

1.1 ครูที่ปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนนาบัววิทยา ในปีการศึกษา
2531 จำนวน 21 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2 นักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา ที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานใน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และกำลังเรียนอยู่ที่โรงเรียนนี้ในภาคปลาย ปี
การศึกษา 2531 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 198 คน นัก
เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 102 คน รวมเป็นจำนวน 300 คน ใช้ประชากร
ทั้งหมดในการวิจัย

2. ประชากรที่อยู่นอกโรงเรียนนาบัววิทยา

2.1 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนนาบัววิทยาภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 จำนวน 300 คน ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน โดยการสุ่มจากรายชื่อของนักเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนกระจายตามประเภทของการเรียน สถานที่เรียนและการพักของนักเรียน โดยใช้ตารางประกอบการสุ่มดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนนาบัววิทยา จำแนกตามประเภทของการเรียน สถานที่เรียนและสถานที่พักของนักเรียน

กิ่งระบบโรงเรียน		ปกติ		รวมทั้งสิ้น
เรียนที่โรงเรียน	เรียนที่หน่วยเรียน	พักในที่พักนักเรียน	พักที่บ้านผู้ปกครอง	
6 (11)	9 (30)	12 (64)	23 (195)	50 (300)
รวม 15 (41)		รวม 35 (259)		50 (300)

หมายเหตุ: ตัวเลขใน () เป็นจำนวนประชากรแต่ละรายการ

2.2 ครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนนาบัววิทยา จำนวน 14 โรงเรียน และปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนดังกล่าวในภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 ประกอบด้วย อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่หรือผู้ช่วย จำนวน 14 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน รวมเป็น 33 คน

2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนนาบัววิทยาภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 จำนวน 359 คน ซึ่งประชากรทั้งหมดในการวิจัย

ตารางที่ 6 สรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	รายการ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ครู-อาจารย์โรงเรียนนาบัววิทยา	21	-
2	นักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา	300	-
3	ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา	300	50
4	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ประถมศึกษาในพื้นที่บริการ	359	-
5	ครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ บริการ	33	-

การเก็บข้อมูล

1. การเข้าอยู่ภาคสนาม

ผู้วิจัยได้เข้าสู่ภาคสนามโดยพักอาศัยอยู่ในบ้านพักครู ซึ่งอยู่ในบริเวณโรงเรียนและพยายามสร้างความคุ้นเคยกับคณะครู-อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน แล้วแต่โอกาสที่จะอำนวย เพื่อมิให้บุคคลในภาคสนามเกิดความไม่ไว้วางใจในสถานภาพของผู้วิจัย พร้อมกับเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสอบถามและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ หรือไม่มีโครงสร้าง ประกอบกับศึกษาเอกสารพร้อมกันไปถึง 4 เทคนิควิธี

ตารางที่ 7 ช่วงเวลาในการดำเนินงานเก็บข้อมูลภาคสนามที่โรงเรียนนาบัววิทยา

ลำดับ	ระยะเวลา	กิจกรรมที่ปฏิบัติ
1	7-9 ตุลาคม 2531	1. ทำการติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนนาบัววิทยา เพื่อขออนุญาตขึ้นต้นและแนะนำตัวเพื่อทำความรู้จักกับคณะครู-อาจารย์
2	1-30 พฤศจิกายน 2531	2. เข้าพักอาศัยในบ้านพักโรงเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับครู-อาจารย์ และนักเรียน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
3	24 ธันวาคม 2531 ถึง 31 เมษายน 2532	3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างที่อยู่ในภาคสนาม โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆที่กล่าวมาแล้วพร้อมๆกันไป คือ การสัมภาษณ์ การสังเกต การศึกษาเอกสาร และการสอบถาม ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) กับครู-อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา และครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาแต่ละคนพร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ซ้ำ (Repeated Interview) ในประเด็นเดียวกัน ด้วยคำถามต่างๆกับครู-อาจารย์ หรือผู้ปกครองคนเดียวกัน และระหว่างคนอื่นๆ ตลอดจนอาศัยการสังเกตและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล บางครั้งก็สัมภาษณ์แบบเจาะลึกในลักษณะเป็นกลุ่ม

ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนี้ ส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้กับครูและผู้ปกครองนักเรียนเป็นหลัก และสัมภาษณ์นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆเป็นส่วนเสริม เมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบางประเด็น

การสัมภาษณ์ครู-อาจารย์โรงเรียนนาบัววิทยา ทำการสัมภาษณ์ทั้งใน
เวลาและนอกเวลาราชการ จะเป็นเวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุดราชการ เพราะ
ครู-อาจารย์ส่วนมากพักอาศัยอยู่ในบ้านพักครูที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ก่อนทำการ
สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปขอให้ครู-อาจารย์ที่จะให้สัมภาษณ์กำหนดวัน เวลา และ
สถานที่ที่จะทำการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์คนหนึ่งๆมากกว่า 2 ครั้ง

การสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ที่บ้านของผู้
ปกครองนักเรียน ส่วนใหญ่จะใช้เวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุดเรียน โดยจะกำหนด
วันนัดหมายบอกผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง

การสัมภาษณ์ครูโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่บริการของโรงเรียน
นาบัววิทยา ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ไปพบกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวม
ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู-อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ
สอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแบบสอบถาม แล้วไปทำการสัมภาษณ์และสอบ
ถามนักเรียนตามกำหนดเวลาที่ได้นัดหมายไว้

2.2 การสังเกต เนื่องจากเป็นช่วงปลายปีการศึกษา การดำเนิน
การกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนใกล้จะเสร็จสิ้น การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้วิจัยจึงมี
น้อย จึงต้องอาศัยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่ การเก็บข้อมูลโดยวิธี
การสังเกตนี้ผู้วิจัยเริ่มสังเกตตั้งแต่เข้าสู่ภาคสนามวันแรกจนถึงสิ้นสุดเวลาการอยู่ใน
ภาคสนาม

2.3 การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงาน
วิจัยนี้ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ภาคสนามจนถึงสิ้นสุดเวลาการอยู่ภาคสนาม และได้กระทำพร้อมๆ
กันไปกับการสัมภาษณ์และการสังเกต ในขณะที่เก็บข้อมูลระหว่างอยู่ในภาคสนาม ทั้ง
นี้เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตลอดเวลา

2.4 การสอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ
ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการตอบ
แบบสอบถามครั้งนี้จะไม่เกิดผลเสียแก่นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ครู-อาจารย์
และโรงเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด พร้อมทั้งขอให้นักเรียนได้ตอบแบบสอบถาม
ตามความเป็นจริงมากที่สุด และในระหว่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้อธิบายให้
ผู้ตอบเข้าใจความหมายของข้อคำถามทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทำการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 การสังเกตและการศึกษาเอกสาร แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

3. ทำการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครู-อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียน ในเรื่องความพึงพอใจและความคิดเห็น แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. ทำการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาเสนอในตารางพร้อมกับให้ความหมายค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X})

การแปลความหมายของค่าตัวกลาง เลขคณิต (\bar{X}) ใช้เกณฑ์ดังนี้

4.1 แบบสอบถามนักเรียนโรงเรียนนาบัววิทยา

3.50-4.00 พึงพอใจมาก

2.50-3.49 พึงพอใจปานกลาง

1.50-2.49 พึงพอใจน้อย

1.00-1.49 พึงพอใจน้อยที่สุด

4.2 แบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.50-4.00 เห็นด้วยมาก

2.50-3.49 เห็นด้วยน้อย

1.50-2.49 ไม่เห็นด้วยน้อย

1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยมาก